

N:o 79.

Af herr **S. Nordström** i Höglunda, *angående dagaflöningen till de värnpliktige.*

Det är med oro och bekymmer, som flertalet utaf Sveriges jordbruksidkande befolkning ser framtiden till mötes. Redan förut var bristen på jordbruksarbetare synnerligen trängande, men efter 1901 års riksdagsbeslut i försvarsfrågan har detta tillstånd blifvit rent af förtvifladt. Det visar sig för hvarje år som går alltmera omöjligt att nödortfigt kunna häfda våra tegar och vårda våra boskapshjordar. Delvis kan ju detta hafva sin orsak däruti, att priset å arbetskraft icke står uti något skäligen förhållande till priset på de produkter, som kan betingas utaf jordbrukets alster, hvadan jordbrukets idkare omöjligen kunna täfla med industriens och städernas arbetsgifvare i fråga om hög aflöning till sina arbetare. Också utgör det ett känt och erkänt faktum, att landsbygdens befolkning förminskas, under det att städernas och industrisambhällenas tillväxa.

Men hufvudorsaken till detta olyckliga förhållande torde likväl få sökas uti den alltjämt tilltagande emigrationen, och det är landsbygden, som därvidlag får tillsläppa den ojämförligt största kontingenten. Det är blomman utaf Sveriges *närande* befolkning, som på detta sätt beröfvast vårt land för att i den fjärran västern söka sig en bättre tillvaro. Det är den del af befolkningen, som äger fysisk kraft och moraliskt mod att bekämpa alla de svårigheter och motgångar, som möta dem där ute i det nya landet, som utvandra. De svagare och urspårade existenserna,

dem få vi nog behålla här hemma. Hvilket inflytande detta olyckliga tillstånd skall komma att utöfva på vårt lands framtid, på vår försvarsförmåga, på vår utveckling såväl i ekonomiskt som i intellektuellt och moraliskt hänseende, därom synes vederbörande hittills icke hafva bildat sig någon redig föreställning. Man synes inbilla sig, att hvad som passar för Pål jämväl skall passa för Per, att hvad som inom de kontinentala staterna varit möjligt äfven skall vara möjligt hos oss. Sålunda har man medelst mera eller mindre blanka vapen påtrugat nationen en institution, som i längden kommer att föra till dess ruin, utan bekymmer om hvad som ingår uti det allmänna folkmedvetandet och landets opinion.

Det vill likväl synas, som om man på sista tiden börjat oroa sig öfver den alltjämt tilltagande utvandringen, hvilket tagit sig uttryck dels i tidningspressen, dels uti en del mera välmenta än välbetänkta kungörelser och råd till allmänheten, och dels genom motioner inom Riksdagen, därvid man till och med vågat framkomma med ett så drastiskt förslag som emigrationsförbud. Detta uti ett så frihetsälskande land som vårt gamla Sverige. Man vill återgå till införandet af tvångslagar. Men den verkliga orsaken, hvad som framför någonting annat vållar denna utvandring, den försöker man med all sorgfällighet undvika att vidröra. Men vill man råda bot för det onda, hyser man verkligen ärliga och oegennyttiga afsikter med sitt land och sitt folk, då hjälper det icke att sticka hufvudet under busken, då måste man gå till roten af och undersöka det verkliga sakläget inom landet. Nu tör väl hända, att en och annan af våra lagstiftare icke gjort sig mödan att undersöka detta sakläge. Man tror sig kunna lagstifta så att säga på rak arm i strid emot den allmänna folkmeningen; men hvart detta leder, därom har man blott alltför talrika vittnesbörd uti den allmänna världshistorien.

Det utgör emellertid ett obestriddigt faktum, att ingenting varit mera inverkan på den stegrade utvandringen, än just den nya värnpliktslagen. Det är icke värnpliktslagen i och för sig, som åstadkommit detta onda, utan sättet, hvarpå denna lag tillämpas. Min afsikt är likväl icke att nu framhålla alla de oegentligheter, som därvid förekomma och som verka nedtyngande och förkväfvande på ett fosterländskt sinne. Men någonting *måste* göras för att motarbeta den sig alltmer utbredande förstämningen och missnöjet inom landet. Hvad som därvidlag i hög grad befrämjar detta missnöje, det är, att man nedsatt dagaflöningen till de värnpliktige, under det att denna aflöning blifvit tämligen rundligt tillskuren för befålet, i synnerhet för det högre. Detta är icke rättvist, och en orättvisa straffar sig alltid själf. Det är icke politiskt klokt att

medelst sådan lagstiftning befrämja en dylik sinnesstämning inom landet. För en god samfundsordnings bestånd är det lika nödvändigt, att de breda lagrens rätt och bästa tillgodoses som de mera burgnas och deras, som fått en högre samhällsställning. Den gemene mannens lif är lika dyrbart, då det offras till fäderneslandets försvar, som generalens.

På grund af det sålunda anförda tillåter jag mig härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen må besluta, att dagaflöningen till de värnpliktige såväl under rekrytöfningarna som under repetitionsöfningarna, in- och utryckningsdagarna däri jämväl inberäknade, måtte bestämmas till femtio öre per man och dag, att taga sin början från och med nästa år och som skola utbetalas, den ena hälften månatligen under öfningstidens fortgång och den andra hälften årligen efter de olika öfningstidernas afslutning.

Stockholm den 28 januari 1904.

Sten Nordström.
